

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sākotnējā sabiedriskā apspriešana
paredzētajai darbībai –

**vēja elektrostaciju parka “Valmiera - Valka” un tā saistītās
infrastruktūras būvniecība**

Valmieras novada Plāņu pagastā un Valkas novada Vijciema un Valkas
pagastos

PROTOKOLS

Rīgā, 2023.gada 23.novembrī, 17:00

Saskaņā ar “Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā” noteikto sanāksme notiek
attālināti tiešsaistes videokonferencē.

Sanāksmi vada: Pēteris Blumats, SIA “Enviroprojekts”

Sanāksmes dalībnieki: paredzētās darbības ierosinātāja SIA “Latvijas vēja parki” pārstāvji,
vides konsultāciju uzņēmuma ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma izstrādātāju SIA
“Enviroprojekts” pārstāvji, attālināti Valkas un Valmieras novadu pašvaldību pārstāvji un
interesenti, kopā 117 dalībnieki (sanāksmes dalībnieku saraksts pieejams pēc pieprasījuma).

Pēteris Blumats uzsāk sanāksmi un iepazīstina sanāksmes dalībniekus ar dalībniekiem, kas
piedalās no paredzētās darbības ierosinātāja puses, darba kārtību, tehnisko informāciju un
dalībnieku iespējām uzdot jautājumus un iesaistīties diskusijā. Dalībnieki tiek informēti, ka
sanāksme tiek ierakstīta, un pēc sanāksmes būs pieejams sanāksmes ieraksts un protokols.

Tiek aicināts paredzētās darbības ierosinātāja SIA “Latvijas vēja parki” valdes priekšsēdētājs
Jānis Urtāns sniegt prezentāciju par uzņēmumu un paredzēto darbību.

Jānis Urtāns sniedz prezentāciju par uzņēmumu SIA “Latvijas vēja parki” un paredzētās
darbības raksturlielumiem (prezentācija pieejama protokola pielikumā).

Pēteris Blumats aicina SIA “Enviroprojekts” pārstāvi Līgu Blanku sniegt informāciju par
ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) mērķiem un izstrādes procedūru (prezentācija pieejama
protokola pielikumā).

Līga Blanka sniedz prezentāciju par IVN mērķiem, procedūru, par IVN sākotnējās
sabiedriskās apspriešanas termiņiem, mērķiem un uzdevumiem (prezentācija pieejama
protokola pielikumā).

Sanāksmes dalībnieki tiek informēti arī par iespēju piedalīties IVN izstrādes ietvaros
plānotajās konsultatīvajās darba grupu sanāksmēs. Pieteikumus uz sanāksmēm interesenti tiek
aicināti sūtīt - valmieravalka@vejaparki.lv, info@enviro.lv. Sanāksmes plānotas, sākot no
2024.gada janvāra, par tēmām, par kurām tiks izrādīta interese, bet indikatīvi tās varētu būt
par sekojošām tēmām: vide; ainava/kultūrvēsture; fizikālās ietekmes; socioekonomiskais
pamatojums un ieguvumi sabiedrībai, u.c..

Pēteris Blumats pateicas prezentētājiem par sniegto informāciju un aicina sanāksmes
dalībniekus uzdot jautājumus.

Sanāksmes dalībniece jautā – vai ir veikti pētījumi par to, kāda būs VES ietekme uz meža ekosistēmu, ne tikai tieši ietekmētajos, bet arī VES parkam piegulošajos mežos? Vai ir pieejami pētījumi no citām valstīm par VES ietekmi uz mežu ekosistēmu, jo līdzšinējie pētījumi vairāk ir pieejami no valstīm, kurās VES netiek uzstādītas meža zemēs.

Kristīne Eglīte, SIA “Latvijas vēja parki” projektu vadītāja (vides, fizikālo ietekmju novērtējumu eksperte) atbild – izpēti veic dabas eksperti, kas saņēmuši sertifikātu, ekspertu reģistrs pieejams Dabas aizsardzības pārvaldes mājas lapā. Eksperti veic izpēti un pēc tam sagatavo ekspertu atzinumus saskaņā ar nosacījumiem (MK noteikumu Nr.925 “Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturs un tajā ietvertās minimālās prasības” prasībām). VES uzstādīšana tiek plānota vietās, kur mežu izciršana būtu jāveic pēc iespējas mazākās teritorijās, VES tiek plānotas izcirtumos vai jaunaudzēs (līdz 40 gadus vecos mežos).

Eksperti veic izpēti visā VES parka ietekmes teritorijā, tajā skaitā arī piegulošajās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

Papildus arī darba grupās būs iespējams iepazīties un diskutēt par šiem jautājumiem, piedāvājam sagatavot plašāku informāciju par šādiem pētījumiem. Cik ir pieejama informācija, VES tiek būvētas mežos - Vācijā, Somijā, Norvēģijā u.c. valstīs.

Sanāksmes dalībniece uzdod jautājumu – prezentācijā bija informācija, ka plānots nodrošināt ar elektroenerģiju 640 000 mājsaimniecības, kas tiek saprasts ar šo terminu “mājsaimniecības”?

Lauris Baltiņš, SIA “Latvijas vēja parki” projektu vadītājs, atbild – ar šo ir domāts vidējais mājsaimniecību patēriņš un ir ieskaitītas gan viensētas, gan dzīvokļi. Plānots ka projekta īstenošanas rezultātā (visu astoņu SIA “Latvijas vēja parki” parku) tiks nodrošināts gan vietējais patēriņš, tajā skaitā mājsaimniecībām un komercpatērētājiem, gan tiek plānota iespēja elektrību eksportēt.

Sanāksmes dalībniece jautā, vai ir salīdzināta elektrības ražošana vēja parkos un saules parkos?

Jānis Urtāns, atbild – jā tas ir vērtēts un ir secināts, ka vēja enerģijas ražošana ir ekonomiski izdevīgāka un prasa daudz mazāku zemes platību.

Sanāksmes dalībnieces jautā - kādu ietekmi uz vidi atstās VES utilizācija?

Jānis Urtāns atbild – VES mūžs ir 25 gadi, pēc tam tās tiks demontētas. Teritorijas atjaunošanas iespējas tiks izvērtētas IVN izstrādes gaitā. SIA “Latvijas vēja parki” biznesa plāns ietver arī turbīnu utilizāciju. Par darbu īstenošanu atbildēs SIA “Latvijas vēja parki”.

Sanāksmes dalībniece jautā – kādas metodes tiks izmantotas, ietekmes uz vidi novērtējumā novērtējot mirgošanas, zemfrekvences skaņas, kā tiks novērtētas ietekmes, ja Latvijas normatīvajos aktos nav noteikti robežlielumi, lai varētu noteikt atbilstību.

Valdis Felsbergs, SIA “Enviroprojekts” pārstāvis, atbild – IVN Programmā ir noteiktas Ministru kabineta noteikumos Nr.18 “Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību” noteiktās metodes, kas izmantojamas IVN izstrādes gaitā. Attiecībā uz vides trokšņa novērtējumu tiek ņemti vērā Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumos Nr. 16 “Trokšņa novērtēšana un pārvaldības kārtība” noteiktie robežlielumi un novērtēšanas nosacījumi. Attiecībā uz mirgošanu nav normatīvos aktos noteiktu robežlielumu, bet ir rekomendējoši, zinātniskos pētījumos noteikti mērķlielumi, kas ir iekļauti vēja parku IVN vadlīnijās, tie ir stundu skaits gadā, kuru nav vēlams pārsniegt.

Sanāksmes dalībnieks– lūdzu iepazīstināt ar SIA “Enviroprojekts”. Kāda ir SIA “Enviroprojekts” loma šajā projektā? Kurus uzdevumus risina SIA “Enviroprojekts”? Kāda uzņēmuma vai institūcijas uzdevumā tie tiek veikti? Kā tiek nodrošināta objektivitāte?

Valdis Felsbergs atbild – SIA “Enviroprojekts” ir vides konsultāciju uzņēmums, kurš publiskā iepirkuma rezultātā ir ieguvis tiesības īstenot pasūtītāja SIA “Latvijas vēja parki” īstenotā projekta ietekmes uz vidi novērtējumu. Uzņēmums izstrādā IVN ziņojumu, tostarp balstoties uz sertificētu ekspertu atzinumiem, kā arī vada IVN procedūru. IVN ziņojums tiek izstrādāts saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja izsniegto IVN programmu.

Objektivitāti nodrošina valsts institūcijas, kuras uzrauga IVN izstrādes procesu un sniedzot atzinumu par izstrādāto IVN ziņojumu.

Sanāksmes dalībnieks– jautā kāda veida finansējuma avoti tiks piesaistīti VES parka būvniecībai, cik noturīgs un garantēts ir finansējums? Vai šobrīd ir plānots aizņemties? Savās bažās velku paralēles ar Rail Baltica projektu, kur projekta realizācija tika sākta bez skaidrības par finanšu avotiem (nebija skaidrs, vai būs ES nauda), un tagad projektam draud gan uzbūvēta neizmantojama infrastruktūra, gan nepabeigti būvlaukumi.

Jānis Urtāns un Lauris Baltiņš atbild – finansējumu nodrošinās AS “Latvenergo” un AS “Latvijas valsts meži” uzņēmumi, kas izveidoja SIA “Latvijas vēja parki”. Šī brīža plāni neizslēdz arī aizņēmumu vai citu finanšu līdzekļu piesaisti. Finanšu riski ir izvērtēti – vai nu aizņemoties, vai izmantojot mātes uzņēmuma līdzekļus, vai emitējot obligācijas, projektu spēsim realizēt. Ir izvērtēta arī risku diversifikācijas stratēģija, sadalot riskus starp vairākām bankām, no kurām plānots ņemt aizņēmumu.

Sanāksmes dalībnieks– cik apgriezieni minūte (vidēji un max) paredzami turbīnām?

Lauris Baltiņš atbild – ņemot vērā datus no lielākajiem VES ražotājiem, plānotā izmēra VES tie ir 12-13 apgriezieni minūtē.

Sanāksmes dalībniece– cik liels ir plānotais attālums no vienas turbīnas līdz otrai, minētajā teritorijā?

Kristīne Eglīte atbild – attālums starp turbīnām ir sākot no 500m.

Sanāksmes dalībniece komentē – iepazīstoties ar ilgtermiņa stratēģiskajiem plānošanas dokumentiem (Vidzemes plānošanas reģiona ilgtermiņa plānošanas stratēģiju), kur ainava ir norādīta kā resurss un kur ir norādīts, ka pievilcīga dzīves vide viens no faktoriem, kas notur iedzīvotājus lauku teritorijās, kā arī tas, ka Vidzemes identitāte ir saistīta ar kultūras un dabas mantojumu, un šī stratēģija paredz ainavas kā potenciāla izmantošanu, un jautā – kā IVN tiks vērtēta ainava minētās ilgtermiņa stratēģijas kontekstā? Vai ainavas kā resursa sociālekonomiskā vērtība tiks novērtēta? Vai ir plānota kāda kompensācija, ja vietējiem iedzīvotājiem radīsies zaudējumi? Kas to saņems – vai iedzīvotāji, vai pašvaldība? Kā tiks vērtēta sociālekonomiskā ietekme, ietekme uz kultūrvidi Vijciemā?

Ir pieejami pētījumi un novērtējumi, kuri secina, ka vislielākie zaudējumi VES izbūves rezultātā saistāmi ar ietekmi uz ainavu.

Kristīne Eglīte atbild – IVN ietvaros tiks vērtēti normatīvie akti, kas ir saistoši paredzētajai darbībai, tiks vērtēti arī plānošanas dokumenti, tajā skaitā minētais plānošanas dokuments. IVN ziņojuma izstrādē ir iesaistīti ainavu eksperti, kas novērtē pašreizējo situāciju un kopā ar sociāli ekonomisko pamatojumu sniegs novērtējumu. Aicinām arī piedalīties darba grupās, kur būs iespējams diskutēt arī par ietekmi uz ainavu. Interesenti tiek aicināti sniegt informāciju arī par pētījumiem, kuri viņuprāt būtu izmantojami IVN ziņojuma izstrādē.

Valdis Felsbergs papildina – ietekmes uz ainavu novērtējumā tiek izmantotas mūsdienīgas novērtēšanas metodes izmantojot LIDAR datus par apaugumu, apbūvi modelējot ainavu redzamību no dažādiem skatu punktiem. No redzamības skatu punktiem tiek vērtēta paredzētās darbības ietekme uz ainavas kvalitāti. Tiks sagatavotas vizualizācijas no dažādiem reprezentatīviem skatu punktiem, ar kurām sabiedrība varēs iepazīties. IVN izstrādes ietvaros tiks vērtēta arī ietekme uz kultūrvēsturisko mantojumu. Tiks veikta kultūrvēsturisko vērtību apzināšana un paredzētās darbības ietekmes uz kultūrvēsturisko mantojumu vērtējums. Tiek vērtēta arī ietekme uz rekreāciju.

Jānis Urtāns papildina – plānoti arī diskomforta maksājumi. Diskomforta maksājuma kārtība, kā arī tā apjoms, ir vēl izstrādes stadijā. Plānots, ka maksājumi būs pašvaldībai, kuras teritorijā atrodas VES, un maksājumi paredzēti par katru MW stundu. Pašvaldība pēc tam šos līdzekļus varēs tērēt pēc saviem ieskatiem, noteiktiem mērķiem. Tiek plānots arī precizēt terminu “diskomforta maksājums”. SIA “Latvijas vēja parki” aktīvi līdzdarbojas šī mehānisma regulējuma izstrādē. Diskomforta maksājumi ir ierēķināti arī projekta kopējā budžetā.

Sanāksmes dalībniece jautā - kur publiski pieejami priekšīpzētē iegūti dati?

Kristīne Eglīte atbild – ekspertu atzinumi būs pieejami kopā ar IVN ziņojumu. Šobrīd ar ekspertu atzinumiem un tajos sniegtajām rekomendācijām vēl nevar iepazīties. Aicinām arī piedalīties darba grupās, kur būs iespējams diskutēt par sniegtajiem novērtējumiem.

Sanāksmes dalībnieki sniedz šādas saites, kur būtu meklējami pētījumi:

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3653647/>

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0013935118306145>

Sanāksmes dalībniece jautā - kāds ir kopējais laika grafiks vēja parka īstenošanai?

Jānis Urtāns atbild – kopējais VES parka grafiks plānots tā, ka tas darbu varētu uzsākt 2028.gada beigās – 2029.gada sākumā. VES mūžs ir 25 gadi, pēc tam tās tiks demontētas un utilizētas.

Dainis Kandars papildina, jau šobrīd tirgū pieejamām VES turbīnām utilizācija iespējama 90% no to ražošanā izmantotiem materiāliem un detaļām. Informācija par utilizācijas iespējām būs sniegta IVN ziņojumā.

Sanāksmes dalībniece jautā - zināms, ka pie VES ir skaņa - kā piemēram, Grobiņā, Liepājas apkārtnē. Kā jūs to domājat samazināt? Cik tālu un kāda ir vibrācijas ietekme uz dzīvo dabu?

Valdis Felsbergs atbild - attiecībā uz vides trokšņa novērtējumu tiek ņemti vērā Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumos Nr. 16 “Trokšņa novērtēšana un pārvaldības kārtība” noteiktie robežlielumi un novērtēšanas nosacījumi. VES tiks izvietotas tā, lai tās neradītu normatīvajos aktos noteiktos robežlielumus. IVN ziņojumā tiks novērtētas vibrācijas līmeņa izmaiņas. Ņemot vērā to, ka vibrāciju ietekmes novērtējums nav noregulēts Latvijas normatīvajos aktos ar konkrētiem ierobežojumiem, tās novērtējums tiks veikts saskaņā ar vides informācijas un zinātnisku atziņu pieejamību, tostarp citu valstu pieredzi. Attiecībā uz dzīvo dabu tiks ņemti vērā dabas ekspertu vērtējumi un atzinumi un tajos sniegtās rekomendācijas, ja tādas būs.

Sanāksmes dalībnieks jautā – cik lielu daļu saražotās elektroenerģijas ir plānots eksportēt, ņemot vērā sociāldemogrāfiskos aspektus, to, ka iedzīvotāju skaits Latvijā samazinās, ekonomiskā aktivitāte samazinās.

Jānis Urtāns atbild – šobrīd Latvijas enerģijas kopējā plūsmā balance ir negatīva, mēs importējam vairāk nekā eksportējam. Eksports, iespējams, būs tad, kad vietējā tirgū saražotā enerģija būs lielāka par patēriņu iekšējā tirgū. Visi ieguvumi no eksporta paliek Latvijas valstij un iedzīvotājiem.

Sanāksmes dalībnieks jautā – vai AS “Latvijas valsts meži” ir īstenojusi publisko apspriešanu uzņēmuma prioritāšu maiņai – attiecībā uz prioritātēm infrastruktūras projektu īstenošanai. No uzņēmuma puses nav sniegts pārskats par to, vai ir ņemtas vērā visas sabiedrības intereses, tajā skaitā kā ir ievērots viens no stratēģiskajiem uzņēmuma mērķiem – meži rekreācijai. Sabiedrības vajadzības AS “Latvijas valsts meži” teritorijās ir ignorētas un nav izvērtētas. AS “Latvijas valsts meži” stratēģijā konkrēti šī projekta teritorijai Valmieras un Valkas novados nav informācijas par paredzētajām inženierbūvēm. Nav nodalīts - kur būtu saimnieciskie meži, kur būtu inženierbūvju teritorijas, kur būtu sabiedrībai vērtīgie rekreācijas meži. Jautājums – vai AS “Latvijas valsts meži” ir gatavi uzlabot savu stratēģiju Valmieras un Valkas novadiem, lai būtu skaidrs, kāda ir uzņēmuma politika attiecībā uz rekreācijas politiku, inženierbūvēm?

Jānis Urtāns atbild – šobrīd uzņēmums SIA “Latvijas vēja parki” nevar sniegt AS “Latvijas valsts meži” viedokli un redzējumu, šis jautājums būtu jāuzdod tieši šim uzņēmumam.

Sanāksmes dalībnieks norāda – lūdzu šo protokolā ierakstīt kā neatbildētu jautājumu. AS “Latvijas valsts meži” pārstāvjiem būtu jāpiedalās sanāksmēs ar iedzīvotājiem, jo uzņēmums apsaimnieko zemes, kurās paredzēts īstenot paredzēto darbību. Lai gūtu pārliecību par to vai uzņēmums ir izvērtējis visus potenciālos meža izmantošanas resursus un veicis salīdzinājumu, kam tie būtu izmantojami – ainavai, rekreācijai vai inženierbūvēm. Plašāka sabiedrības viedokļa uzklaušana un diskusija par stratēģijas mērķu maiņu nav notikusi.

Lauris Baltiņš atbild – vēlamies tomēr sniegt savu atbildi par iepriekš uzdoto jautājumu - SIA “Latvijas vēja parki” ir sava uzņēmuma valde un AS “Latvijas valsts meži” ir cita uzņēmuma valde, kas ir pieņēmusi lēmumu daļu no meža zemēm nodot kā izpētes teritorijas potenciālām VES parku teritorijām. AS “Latvijas valsts meži” ir veikuši izvērtējumu un ar kritērijiem, saskaņā ar kuriem izvērtējums veikts, var iepazīties uzņēmuma mājas lapā.

Sanāksmes dalībnieks izsaka savu viedokli – AS “Latvijas valsts meži” nepublicē informāciju par reto sugu dzīvotnēm, putnu ligzdu vietām, līdzīgi kā to dara Dabas aizsardzības pārvalde, uzturot datu bāzi “Ozols”, savās apsaimniekotajās zemēs, jo normatīvie akti to neprasa. Uzņēmums AS “Latvijas valsts meži” šo informāciju izsniedz pēc saviem ieskatiem. Jautājums – vai projekta izpildē iesaistītajiem dabas ekspertiem ir pieejami visi uzņēmuma AS “Latvijas valsts meži” dati par dabas vērtībām?

Kristīne Eglīte atbild – eksperti veicot dabas vērtību novērtējumus ir sazinājušies ar AS “Latvijas valsts meži” atbildīgajiem ekspertiem par dabas datiem, dati ir pieprasīti un licences ietvaros tie tiks izmantoti arī IVN ziņojumā.

Sanāksmes dalībnieks teritorijā ir trīs medņu riestu teritorijas, tajā skaitā Eiropā trešais lielākais, zivju ērgļa mikroliegums, ņemot vērā šo faktu šīs izpētes teritorijas AS “Latvijas valsts meži” meža zemēs jau sākotnēji nebija nosakāmas kā potenciālas VES izpētes teritorijas, kādēļ tiek tērēti līdzekļi izpētēm par teritorijām, kur VES nebūtu plānojamas?

Kristīne Eglīte, Valdis Felsbergs atbild – ja Jūsu rīcībā ir kādi dati, par kuru izmantošanu IVN ziņojuma izstrādē ir šaubas, lūdzu iesniegt rakstiski šo informāciju paredzētās darbības īstenošanai vai Vides pārraudzības valsts birojam, lai to vērtētu un ņemtu vērā IVN ziņojuma izstrādē. Papildinot, vēlamies norādīt, ka mikroliegumos VES nav plānots izvietot. Karte ar

VES izvietojumu, kurš tiek izvērtēts plānojot paredzēto darbību, pieejama pie materiāliem (1.pielikums) par projektu www.enviro.lv.

Sanāksmes dalībniece jautājums par ekspertiem, kas iesaistīti IVN ziņojuma izstrādē, kas ir tie zinātniskie eksperti, kas būs iesaistīti darba izstrādē? Kurš būs atbildīgs par projektu? Kurš nesīs atbildību, ja notiks kādas neparedzētas problēmas? Kāds ir viedoklis par papildus ekspertu piesaisti, piemēram, ārvalstu ekspertu iesaisti papildus novērtējumam par šobrīd projektā iesaistīto ekspertu vērtējumiem? Kāda ir izpētes teritorija?

Valdis Felsbergs, Kristīne Eglīte atbild – novērtējumu veic attiecīgajās sertifikācijas jomās sertificēti nozares (t.sk. sugu un biotopu) eksperti, un IVN ziņojumam tiks pievienoti parakstīti ekspertu atzinumi. Eksperti savā darbā balstās, cita starpā, arī uz ārvalstu ekspertu pētījumiem. Saskaņā ar normatīvajiem aktiem sugu un biotopu ekspertiem, lai sniegtu vērtējumu par paredzēto darbību Latvijā, ir jābūt Latvijā sertificētiem atbilstošās jomas ekspertiem. Ar visiem ekspertiem, kas piedalīsies IVN ziņojuma izstrādē, varēs iepazīties IVN ziņojumā, kur tiks iekļauts to saraksts. Atbildīgs par projektu būs uzņēmums, kurš īsteno paredzēto darbību SIA “Latvijas vēja parki”.

Vides pārraudzības valsts birojs ir atbildīgā institūcija, kura izvērtē un izsniedz atzinumu par izstrādāto IVN ziņojumu, cita starpā ņemot vērā citu valsts institūciju, kā piemēram Valsts vides dienesta, Veselības inspekcijas, Dabas aizsardzības pārvaldes, Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes, pašvaldības u.c. institūciju un sabiedrības viedokļus par IVN ziņojumu.

Izpētes teritorija ir visa potenciālo VES novietojumu potenciālās ietekmes teritorija, atkarībā no novērtējamās jomas. Troksnis tiek novērtēts tik tālu, cik tas izplatās, mirgojošās ēnas arī tiek vērtētas visā to izplatības teritorijā, ornitofaunas eksperts vērtē salīdzinoši plašā teritorijā, tik tālu, cik ir sagaidāma ietekme.

Sanāksmes dalībnieks jautā – vai visa izpēte tiek veikta kamerāli?

Dainis Kandars atbild – izpētes tiek veiktas gan dabā, gan kamerāli, apsekojot teritoriju, it īpaši dabas ekspertu vērtējumiem izpētes dabā ir notikušas jau apmēram divus gadus, kopš 2022.gada sākuma. Ir darbi kuri tiek īstenoti vispirms modelējot izmantojot datorus un tad apsektas problemātiskākās vietas dabā – novērtējot ietekmi uz ainavām. Izpētes ir veiktas atbilstoši darba metodikai. Apsekojumu datumu, maršruti dabā tiek fiksēti un reģistrēti.

Sanāksmes dalībnieks jautā – vai ir pieejamas šo VES vizualizācijas?

Kristīne Eglīte atbild – šobrīd uzskatāmas vizualizācijas nav pieejamas. IVN ziņojumā būs pieejami vizualizāciju materiāli, bet aicinām arī piedalīties darba grupās, kur būs iespējams iepazīties ar vizualizācijām un diskutēt arī par ietekmi uz ainavu. Daba grupu sanāksmes plānotas sākot no 2024.gada janvāra.

Sanāksmes dalībnieks jautā – vai mainīsies zemes kadastrālā vērtība šajā zonā? Kas būs ar apgrūtinājumiem?

Kristīne Eglīte atbild – šāds vērtējums par VES ietekmi uz zemes kadastrālo vērtību nav bijis, bet IVN viena no nodaļām ir ietekme uz sociālekonomiskām vērtībām, kur tas tiks apskatīts, kā arī šis varētu būt viens no darba grupās izskatāmajiem jautājumiem.

Sanāksmes dalībnieki jautā - cik tālu no apdzīvotām vietām - arī viensētām - ir paredzēta VES būve?

Kristīne Eglīte atbild – plānojot VES novietojumus, tika ievēroti normatīvajos aktos noteiktie nosacījumi attālumam no VES līdz dzīvojamām mājām, tajā skaitā viensētām, – 800m.

Sanāksmes dalībniece vai ir pētījumos balstīti priekšlikumi, VES būvēt degradētajās teritorijās?

Lauris Baltiņš, Valdis Felsbergs atbild – tika izvērtētas vairākas potenciālās VES izvietojuma teritorijas, bet salīdzinot ar citām valstīm, piemēram, Vācijā pieejamie izstrādātie ogļu ieguves karjeri, šādas teritorijas nav salīdzinoši lielās platībās. Bet, jāatzīmē, ka arī Latvijā izstrādātos kūdras purvos tiek izvērtētas iespējas izvietot VES, bet tas tiek darīts citu attīstītāju projektu ietvaros.

Sanāksmes dalībnieki - Kāds būtu iedzīvotāju ieguvums no šī projekta?

Kristīne Eglīte atbild – plānots, kā ieguvums būs diskomforta maksājums, maksājumi būs pašvaldībai, kuras teritorijā atrodas VES un maksājumi paredzēti ikgadēji, par katru MW stundu. Pašvaldība pēc tam šos līdzekļus varēs tērēt pēc saviem ieskatiem. Apjoms par 1 MW stundu, šobrīd nav zināms. Iedzīvotājiem tas nav plānots.

Sanāksmes dalībniece - kāpēc šajā VES parkā “Valmiera-Valka” ir plānotas tik daudz VES?

Kristīne Eglīte atbild – skaits ir tik liels tāpēc, ka šeit tuvumā ir 330 kV elektropārvades līnija, kas nodrošina savienojumu ar Igauniju.

Sanāksmes dalībniece - kāda ir platība, kas nepieciešama VES būvniecībai? Vai tiek ņemti vērā meža ciršanas ierobežojumi – vecumi, blīvumi utt.

Kristīne Eglīte atbild – šobrīd, ņemot vērā citu valstu pieredzi, tiek plānots, ka vienas VES uzstādīšanai nepieciešami apmēram 2 ha meža zemes. VES uzstādīšana tiek plānota vietās, kur mežu izciršana būtu jāveic pēc iespējas mazākās teritorijās, VES tiek plānotas izcirtumos vai jaunaudzēs. Precīzāka mežu platība, kurā tiks plānota atmežošana, tiks noteikta IVN procesā. Papildus norādām, ka plānots kompensēt šīs VES būvniecībai izcērtamās platības.

Sanāksmes dalībnieks - vai būs kādi būvierozežojumi apkārtējos privātīpašumos?

Lauris Bērziņš atbild - šobrīd netiek prognozēts, ka būs kādi specifiski ierobežojumi. Piekļuve īpašumiem netiks ierobežota.

Sanāksmes dalībniece - kā iedzīvotāji, kas uzskata, ka tiek ierobežotas vai skartas viņu intereses var izteikt savu iebildumus pret paredzētās darbības īstenošanu?

Valdis Felsbergs informē, ka rakstiskus iebildumus un viedokļus par paredzēto darbību Vides pārraudzības valsts birojam var sniegt līdz š.g. 30. novembrim.

Sanāksmes dalībniece jautā – par kultūrvēsturisko ietekmi nez vai ir domāts, ja šos 300m augstos monstrus ir nolemts būvēt Gaujas tuvumā, tai skaitā tuvu Vijas upes ietekai Gaujā, Kankarišu iezim. Šai kontekstā arī par “zaļumu” vispār raisās smaids. Tiek “izvarots” mežu masīvs no Valkas līdz Strenčiem.

Kristīne Eglīte atbild – IVN izstrādes ietvaros tiks vērtēta arī ietekme uz kultūrvēsturisko mantojumu. Tiks veikta kultūrvēsturisko vērtību apzināšana un vērtēta paredzētās darbības ietekme uz kultūrvēsturisko mantojumu.

Sanāksmes dalībnieks komentē - esmu lasījis, ka Augstpieguma tīkla līnijas visas ir izrezervētas. Vai šis nav pārlietu liels risks: ieguldīt valsts resursus izpētēs, kad nav pārliecības, vai vēja parku tiešām varēs pieslēgt tīklam? Un ko darīsiet, ja tomēr nebūs iespējams pieslēgt tieši, piem., šo milzīgo vēja parku? Un cik izmaksā šādas izpētes?

Lauris Baltiņš atbild – pirms būvniecības noteikti tiks saņemts saskaņojums no elektropārvades tīkla operatora, lai būtu pārliecība, ka parku var pieslēgt tīklam. Bet, ņemot

vērā šī brīža ES politiku attiecībā uz atjaunīgās zaļās enerģijas jaudu palielināšanu, arī pārvades tīklu operatoriem nākotnē būs jānodrošina iespēja pieslēgt tīklam šādas enerģijas ražotājus.

Sanāksmes dalībnieki jautā – vai ir veikti mērījumi dažādos augstumos, lai noteiktu, kurā augstumā vēja lielums ir vispiemērotākais? Vai nesanāks līdzīgi kā ar saules parkiem?

Kristīne Eglīte atbild – vēja mērījumi notiek, līdz galējam lēmumam par detalizētu VES parametru izvēli tiem būs rezultāti. 300m augstumā vēja ātrums ir ievērojams un tas daudz neatšķiras – tuvāk vai tālāk no jūras.

Sanāksmes dalībnieks jautā – par kādu cenu savos ekonomiskajos aprēķinos esat plānojuši realizēt elektrību?

Jānis Urtāns atbild – par tirgus cenu.

Sanāksmes dalībniece jautā – kā varētu atteikties no šī projekta?

Lauris Baltiņš atbild – VES izbūves vietā alternatīva būtu elektroenerģijas ražošanā izmantot dabasgāzi vai iepirkt to no kaimiņvalstu VES parkiem – Igaunijas un Lietuvas.

Sanāksmes dalībnieks jautā – vai ir novērtēta ietekme uz meža zvēriem, uz tādiem kā brieži un citi medjamie dzīvnieki, kuri, ļoti iespējams, pēc VES darbības uzsākšanas pārvietosies uz lauksaimniecības zemēm? Vai ir paredzēts segt zaudējumus lauksaimniecības zemju īpašniekiem, kurus varēt ietekmēt iztraucēto meža zvēru postījumi?

Lauris Baltiņš atbild – spriežot pēc konsultācijām ar līdzīgu VES parku attīstītājiem Somijā, par problēmām saistībā ar ietekmi uz medībām, uz medjamiem dzīvniekiem, un ietekmi uz lauksaimniecības zemēm negatīva ietekme nav konstatēta.

Sanāksmes dalībniece jautā – vai potenciālā vēja parka būvniecības vietā tiek vērtēti un izsvērti šīs teritorijas ekosistēmu pakalpojumi apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem, tai skaitā arī no Valmieras, kuriem šī teritorija ir nozīmīga?

Kristīne Eglīte atbild – tuvākās VES novietojums no Valmieras ir apmēram 20km attālumā, un ekosistēmu pakalpojumi tiks izvērtēti IVN ziņojumā. IVN viena no nodaļām ir ietekme uz sociālekonomiskām vērtībām, kur tas tiks apskatīts, ekosistēmu pakalpojumi varētu būt viens no darba grupās izskatāmajiem jautājumiem.

Sanāksmes dalībnieks jautā – ja es esmu pret VES parka būvniecību paredzētajā teritorijā, vai mans iebildums ir jānosūta uz VPVB līdz 30.novembrim, vai es to varu darīt arī ilgākā laika posmā?

Kristīne Eglīte atbild – komentārus, viedokļus un iebildumus var sūtīt līdz 30.novembrim uz VPVB, viedokli var izteikt arī vēlāk. IVN process ietver divas sabiedriskās apspriešanas, kā arī interesentu iesaisti darba grupās. IVN neietver vēlēšanas par paredzēto darbību ar balsu skaitīšanu.

Jānis Baiks, Valmieras novada domes priekšsēdētājs, izsaka viedokli un aicina paredzētās darbības ierosinātājus izveidot jautājumu un atbilžu sadaļu, kur iedzīvotājiem tiek sniegtas atbildes uz interesējošiem jautājumiem. Tiek norādīts arī par iemesliem, kāpēc šāda paredzētā darbība ir ierosināta, par politiski ekonomisko situāciju, kas nosaka, ka ir jādomā par enerģētisko neatkarību, par alternatīviem enerģijas ieguves veidiem, kompensējot līdz šim izmantotos enerģijas ieguves avotus. Šobrīd Latvija iepērk salīdzinoši dārgu elektroenerģiju, jāseko līdz kaimiņvalstīm, piemēram, Lietuvā, kas ir salīdzināma valsts ar Latviju, uzstādītās

VES jaudas ir septiņas reizes lielākas, Igaunijā – četras reizes lielāka, Beļģijā – sešdesmit reizes lielākas. Plānojot VES Latvijā, jāņem vērā šo valstu pieredze VES parku projektu attīstībā. Latvijai ir svarīgi kļūt energoneatkarīgai, pieeja – ne pie manis, bet kaimiņa, ir ierasta prakse, ir jādoma kā rast risinājumus, šajā situācijā. Valmieras novadā VES parks tiek plānots arī citviet – pie Lodes, šo projektu attīsta privātie uzņēmēji, ne valsts uzņēmumi.

Sanāksmes dalībnieks jautā – kā tiks izbūvēti kabeļu pievadi turbīnām? Kā tas ietekmēs mežu? Kā būvniecības process ietekmēs mežu un ceļus jo piegādāt un pacelt šādu monstru prasīs nopietnu tehniku?

Kristīne Eglīte atbild – piebraukšanai pie VES iespēju robežās tiks izmantoti esošie zemes ceļi, kā arī plānots ierīkot jaunus ceļus, lai būtu iespējams veikt būvdarbus un nodrošināt VES ekspluatāciju. IVN procedūrā tiks vērtēti esošo pievedceļu tehniskie raksturlielumi un nepieciešamie uzlabojumi, kā arī tiks vērtētas citas piebraukšanas iespējas un risinājumi. Kabeļu izbūves un jaunu pievedceļu izbūves potenciālā ietekme uz vidi tiek vērtēta IVN gaitā.

Sanāksmes dalībnieks jautā – kāds ir plānotais budžets? Vai jūs pieņemat versiju, ka pēc IVN projektu nerealizē?

Jānis Urtāns, Kristīne Eglīte atbild – visiem uzņēmuma SIA “Latvijas vēja parki” VES parkiem kopumā – viens miljards eiro. Jā, risks, ka IVN izstrādes rezultātā projekts netiek realizēts, tiek ņemts vērā.

Sanāksmes dalībniece jautā – vai IVN ir iespējams pilnvērtīgi izvērtēt tik īsā laikā posmā, ja šis projekts aptver 60 teritorijas kur VES tiks izbūvēti? Cik vienai teritorijai ir nepieciešams laiks, lai to izvērtētu?

Valdis Felsbergs atbild – darbs pie VES parka izpētes jomās, kas saistītas ar lauka darbiem jau ir notikušas ilgākā laika periodā iepriekš, pārējie darbi šobrīd tiek īstenoti un IVN plānots pabeigt nākošajā gadā.

Sanāksmes dalībnieks jautā – kā paredzēta turbīnas darbības ierobežošana, lai sargātu putnus?

Dainis Kandars, atbild – pirmais solis ir detalizēta eksperta izpēte par paredzēto darbību teritorijā, būvniecības un ekspluatācijas fāzē tiks ņemti vērā eksperta noteiktie nosacījumi pasākumiem, kas jāņem vērā.

Sanāksmes dalībniece – kartē redzams, ka turbīnas plānots izvietot tiešā četru meža ezeru tuvumā - Kokšu ezeru dabas taka, kas ir atpūtas un rekreācijas vieta vietējiem iedzīvotājiem un tūrisma objekts ārzemju viesiem. Tātad meži ap ezeriem tiks izcirsti un vides pievilcība neatgriezeniski sabojāta. Kādi ir argumenti, kāpēc turbīnas vajadzētu izvietot šādās vietās?

Kristīne Eglīte atbild – VES uzstādīšana tiek plānota vietās, kur mežu izcirstāna būtu jāveic pēc iespējas mazākās teritorijās, VES tiek plānotas izcirtumos vai jaunaudzēs. Precīzākas vietas, kurās tiks plānota atmežošana, tiks noteikta IVN procesa laikā. Tik vērtēta arī ietekme uz tūrismu, tajā skaitā Kokšu ezeru dabas taku.

Sanāksmes dalībniece jautā – izpētot sīkāk LVM karti, datu bāzi Ozols un plānoto izvietojumu, konkrēti varbūt pašā mikroliegumā elektrostacija neatrodas, bet ļoti tuvu. Vai šāds izvietojums būtu akceptējams, kaut iespējams nav aizliegts? Liegums Nr.185831.

Valdis Felsbergs atbild – IVN izstrādes gaitā eksperti izvērtē, kāds mikroliegums tas ir un kādas paredzētās darbības, arī cik tuvu, var īstenot.

Sanāksmes dalībiece jautā – vai vērtē ietekmi uz cilvēka veselību?

Valdis Felsbergs atbild – ietekme uz cilvēku veselību tiek vērtēta, ievērojot normatīvo aktu nosacījumus.

Sanāksmes dalībnieks jautā – vai Somijā, Zviedrijā un citās valstīs, kur būvēts mežā, ir konstatēta reāli negatīva ietekme uz vidi vai sabiedrību no vēja staciju darbības?

Lauris Baltiņš atbild – uzņēmuma SIA “Latvijas vēja parki” pārstāvji ir bijuši pieredzes apmaiņas braucienos uz Somiju, kur ir iepazinušies ar šādu projektu īstenošanu. Līdz šim Somijā īstenoti ap simts VES parku projekti, sākotnēji sabiedrības attieksme un viedoklis, pirms apmēram 15 gadiem, kad tika uzsākt projektu īstenošana, ir bijis līdzīgs. Somijas pašvaldības par saņemtajiem diskomforta maksājumiem ir uzbūvējušas sabiedrībai nozīmīgus objektus, piemēram, bērnudārzus un slimnīcas. Pašvaldības, kurās VES būvniecība nenotiek, aicina pie sevis būvēt VES, jo šādi VES parki veicina ekonomisko attīstību.

Sanāksmes dalībiece jautā – vai nebūtu labāk likt pa vienai turbīnai klajos kalnu apgabalos, mazāk apdzīvotos, kur ir vējš, līdz ar to tie varētu būt mazāki? Šeit meža teritorijā tik daudz generatoru nav prātīgi! 60 gb. pietiktu visai Latvijas teritorijā, nevis šādā mazā gabalā.

Kristīne Eglīte atbild – izskatot iespējamās projekta teritorijas, tika ņemti vērā vairāki priekšnosacījumi, starp kuriem viens ir arī esošas elektropārvades līnijas, kas šī projekta gadījumā šeit ir pieejamas. Kā arī tika vērtēta iespēja VES izvietot lielākas grupās.

Sanāksmes dalībiece jautā – vai projekta attīstības komandā ir iesaistīti cilvēki, kuriem ir pieredze VES parku pilna cikla realizācijā?

Jānis Urtāns atbild – šī ir uzņēmuma pirmā pieredze šāda projekta attīstīšanā. Uzņēmuma darbā ir iesaistīti pieredzējuši finanšu un tehniskie eksperti, un uzņēmums strādā kā komanda. Ir piesaistīti arī starptautiskie konsultanti.

Sanāksmes moderators Pēteris Blumats noslēgumā aicina rakstiskus priekšlikumus programmas izstrādei iesniegt Vides pārraudzības valsts birojam līdz š.g. 30. novembrim.

Pieteikties konsultatīvo darba grupu sanāksmēm, pieteikumi: valmieravalka@vejaparki.lv, info@enviro.lv.

Sanāksme tiek slēgta 19:10

Sanāksmi protokolēja: Līga Blanka, SIA “Enviroprojekts”, projektu vadītāja